

Vastaus kirjalliseen kysymykseen eläinten hyvinvoinnin huomioimisesta eläinsuojelulain muutoksessa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Leena Meren /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 638/2017 vp:

Varmistetaanko uudessa eläinsuojelulaissa eläinten hyvinvointi lisäämällä sinne eläimen itseisarvo sekä muita säädöksiä turvaamaan eläintä pelkästään omistajuuteen perustuvalta liian kylmältä käsitykseltä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Ehdotus hallituksen esitykseksi laiksi eläinten hyvinvoinnista on parhaillaan lausuntokierroksella. Ehdotetulla lailla korvattaisiin nykyinen eläinsuojelulaki. Ehdotetun lain tarkoituksena olisi eläinten hyvinvoinnin edistämisen ja suojelun lisäksi eläinten kunnioituksen ja hyvän kohtelun lisääminen. Eläinten kunnioittamisen taustalla on ajatus siitä, että eläimellä on itseisarvo, joka on riippumaton eläimen arvosta ihmiselle.

Voimassa olevan eläinsuojelulain (247/1996) 5 §:ssä säädetään eläinten hoidosta. Sen mukaan hoidossa olevaa eläintä ei saa jättää hoidotta tai hylätä. Eläimen on saatava riittävästi sille sopivaa ravintoa, juotavaa ja muuta sen tarvitsemaa hoitoa. Eläimen sairastuessa sen on saatava asianmukaista hoitoa. Eläimen hyvinvointi ja olosuhteet on tarkistettava riittävän usein. Vastavat säännökset on sisällytetty myös ehdotukseen laiksi eläinten hyvinvoinnista. Eläinten pitäjän on huolehdittava eläinten hoidosta myös avioero- tai muissa riitatilanteissa.

Voimassa olevan eläinsuojelulain 4 luvussa säädetään toimenpiteistä, joihin valvontaviranomainen voi ryhtyä lain rikkomistilanteissa. Lain 44 §:n säädetään kiireellisistä toimenpiteistä. Sen mukaan eläinsuojeluviranomainen voi eläinsuojelullisten syiden vaatiessa ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Eläimille voidaan hankkia hoitoa muualta tai hankkia eläimille hoitaja paikan päälle. Eläimille voidaan hankkia myös rehua tai muita eläimen hyvinvoinnin kannalta ehdottoman välttämättömiä aineita. Jos eläinten hoitoa ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista järjestää, eläimet voidaan eläinsuojelulain 44 §:n nojalla lopettaa, toimittaa teurastettavaksi tai myydä käyvää hintaa.

Ehdotuksessa laiksi eläinten hyvinvoinnista valvontaa koskevien säädösmuutoksen tarkoituksena on antaa viranomaisille tehokkaat ja toimivat työkalut puuttua lainvastaiseen toimintaan. Ehdotuksen 96 §:n mukaan valvontaviranomainen voisi ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin ja hankkia eläimelle ravintoa, juotavaa tai eläimen tarvitsemaa muuta hoitoa, jos se on välttämätöntä eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi eikä hyvinvointia voida turvata riittävän varmasti muulla

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 638/2017 vp

tavoin. Eläin voitaisiin tässä tarkoituksessa myös ottaa haltuun ja toimittaa muualle saamaan hoitoa. Kiiretoimenpiteeseen ryhtyminen olisi tarpeen esimerkiksi silloin, kun eläin kärsii hoidon puutteesta ja kun eläimen terveydentila huomioon ottaen toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä heti eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi. Kiiretoimenpiteeseen ryhtyminen ei aina edellyttäisi, että eläin kärsii jo esimerkiksi hoidon puutteesta. Toimenpiteeseen olisi ryhdyttävä myös silloin, kun eläimen hyvinvointi ei olisi vielä vaarantunut, jos on ilmeistä, että se vaarantuu eikä hyvinvointia voida turvata riittävän varmasti muulla tavoin.

Eläimen myymisestä, muusta luovuttamisesta tai lopettamisesta säädettäisiin ehdotuksen 97 §:ssä. Sen mukaan valvontaviranomainen voisi päättää myydä eläimen tai, jos eläimen arvo on hyvin vähäinen, luovuttaa sen muutoin taikka lopettaa eläimen, jos eläintä ei voida jättää omistajalleen tai pitäjälleen. Samoin voitaisiin menetellä, jos eläimelle on 96 §:n nojalla hankittu hoitoa muualta, eikä eläintä voida palauttaa omistajalleen tai pitäjälleen. Valvontaviranomainen voisi ryhtyä eläimen myymiseen, muuhun luovuttamiseen tai lopettamiseen vain, jos eläimen omistajan tai pitäjän teko tai laiminlyönti aiheuttaa vakavaa vaaraa eläimen hyvinvoinnille eivätkä muut toimenpiteet ole tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia. Jos eläimen omistaja tai haltija olisi esimerkiksi rikkonut eläinten hyvinvointimääräyksiä eikä olisi noudattanut hänelle jo annettua määräystä, valvontaviranomainen voisi ryhtyä joissain tapauksissa tarkoituksenmukaisuussyistä pykälän tarkoittamiin toimenpiteisiin. Tällöin ei olisi aina tarkoituksenmukaista antaa uutta määräystä, kun aiempaakaan ei ole noudatettu ja kun eläimen hyvinvointi ei olisi palautunut pysyvästi säännösten edellyttämälle tasolle. Joissain tapauksissa myöskään uhkasakkolaissa säädetyillä toimenpiteillä ei voida vaikuttaa toimijaan. Edellytyksenä olisi kuitenkin aina, että eläimen hyvinvoinnille aiheutetaan vakavaa vaaraa. Jos taas eläimiä olisi niin suuri määrä, ettei hoidon hankkiminen niille olisi kohtuudella ylipäänsä mahdollista eikä eläimiä voitaisi jättää omistajalleen tai haltijalleen, viranomainen voisi ryhtyä eläinten myymiseen, muuhun luovuttamiseen tai lopettamiseen.

Vaikka ehdotetun lain sanamuodot kiireellisistä toimenpiteistä eroavat voimassa olevassa eläinsuojelulaissa säädetyistä, tarkoituksena ei ole muuttaa säännösten soveltamisalaa. Valvontaviranomainen joutuu jo nykyisinkin pohtimaan sitä, missä tilanteessa eläinten myyminen tai lopettaminen on perusteltua, voidaanko haltuun otetut eläimet palauttaa omistajalleen ja vaarantuuko eläinten hyvinvointi, jos näin toimitaan. Silloin, kun valvontaviranomainen myy, muutoin luovuttaa tai lopettaa eläimen, tämä tarkoittaa puuttumista eläimen omistajan omaisuuteen varsin voimakkaalla sekä lopullisella tavalla ja tähän on oltava asialliset perusteet. Tämän vuoksi viranomaisen toimivaltuuksista on tarpeen säätää laissa selkeästi.

Helsingissä 14.2.2018

maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä